Allemaal met plezier naar school

"Tijdens een kennismakingslezing over 'Mediërend Leren' hoorde ik dat kinderen het beste leren als ze uitgedaagd worden. De leraar moet niet uitleggen hoe iets moet, kinderen moeten dat zelf ontdekken. Ze moeten leren om goed na te denken. En als ze beter kunnen nadenken, kunnen ze die vaardigheid ook gebruiken bij andere dingen dan schoolzaken."

Aan het woord is Arno Verstappen, al bijna 40 jaar groepsleerkracht in het basisonderwijs. Als hij in contact komt met de Stichting ter Bevordering van de Cognitieve Ontwikkeling (StiBCO)*) besluit hij samen met een collega de driejarige opleiding tot *mediator* te gaan volgen. "Als je 's avonds moe bent, heb je niet goed les gegeven," zei mijn leraar. "Als je moe bent, heb jij het werk gedaan, terwijl het kind moet werken."

Recht op eigen ontwikkeling

Iedere ouder weet dat elk kind zich in z'n eigen tempo ontwikkelt, en uiteindelijk leren ze allemaal lopen, praten en worden ze zindelijk. Op school wordt vaak niet meer gekeken naar de manier waarop het kind leert. Ze moeten allemaal tegelijk, in hetzelfde tempo en op dezelfde manier leren en werken. Een toets vergelijkt het resultaat in verhouding tot andere kinderen, niet hóe het kind vooruitgang boekt. Uitgangspunt van Mediërend Leren is dat elk kind een onbeperkt leervermogen kent en het recht heeft zich te ontwikkelen in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Niet het IQ is belangrijk maar de capaciteit om te leren en de belemmeringen die daarbij kunnen optreden. Mediëren is de manier waarop de volwassene tussen het kind en zijn omgeving gaat staan. Hij leert het kind hoe het moet leren, hij laat zien hoe de dingen in elkaar zitten, waar het op moet letten, hoe het zaken moet ordenen.

Leerlingen kijken zelf hun werk na

Verstappen: "Bij Mediërend Leren stel je jezelf kwetsbaar op en zet je vragen bij je eigen functioneren. Ik vraag niet of de kinderen het begrepen hebben want als een kind iets niet begrijpt, ligt dat aan het kind. Ik vraag of ík duidelijk ben geweest. Als dat niet zo is, ligt het aan mij en moet ik proberen duidelijker te zijn."

Hij geeft zelden klassikaal les. Hij legt tegenwoordig alleen iets uit als dat nodig is. "Niet alle kinderen hebben uitleg nodig en als ze die toch krijgen, vervelen ze zich. Ik werk met kleine groepjes of individueel. Ik vertel wat ik doe en doe het voor. Vervolgens vertel ik wat we doen en doen we het samen. Dan vertel ik wat er gebeurt en doet de leerling het alleen. De laatste stap is dat de leerling het alleen doet en vertelt wat hij doet."

Behalve de toetsen, kijken leerlingen zelf hun werk na. "Als ik een fout aanstreep, is dat zo. Als het kind zelf nakijkt, vraagt het zich af waarom het fout is en daarvan leert het meer."

Vaardigheden stimuleren

Vroeger leerde je alles uit het hoofd. Of je iets begreep was niet belangrijk, als je het maar wist. Tegenwoordig gaan ontwikkelingen heel snel. Kennis en informatie is al gauw verouderd en het is voor een kind vrijwel onmogelijk om alle nieuwe informatie op te nemen en te verwerken. Kinderen moeten daarom vaardigheden aangereikt krijgen die hen in staat stellen relevante informatie te selecteren, keuzes te beargumenteren en problemen op te lossen. Kortom, de aandacht verschuift naar het aanleren van vaardigheden die nodig zijn voor het efficiënt verzamelen en effectief toepassen van kennis. Door het stimuleren van denkvaardigheden en sociale vaardigheden leren kinderen zelfstandig problemen op te lossen in verschillende situaties.

Arno zegt niet voor en geeft geen oplossingen, maar hij stelt heel veel vragen zodat het kind zelf leert nadenken en vergelijken. "Er zijn regels die ik kan uitleggen, maar niet elk kind begrijpt die. Er zijn bepaalde instrumenten (trainingen) die een kind beter leren denken. Als het kind moeite heeft met logisch denken, trainen we de denkvaardigheid. Het gevolg is dat het kind beter gaat kijken, nauwkeuriger wordt en dan ook sneller en beter werkt."

Voor Arno is het werken met kinderen veel plezieriger geworden. Hij ziet dat ze betere resultaten halen, en vooral dat ze met plezier naar school gaan en trots zijn op hun eigen prestaties. "Op deze manier vind ik de verhoging van de AOW-leeftijd geen enkel bezwaar!" <<<<<<<<

Marian Verstappen - Naus

**) StiBCO, Dronensingel 3C, 2411 GT Bodegraven, tel. 0172-652 130, www.stibco.nl.*